

Medische Post

Zwemmersjeuk door buitenwater

Na een periode met tropische temperaturen in juli, is het buitenwater behoorlijk opgewarmd. Een probleem wat dan kan ontstaan, als gevolg van besmetting van stilstaand zoetwater, is zwemmersjeuk. Dit is een allergische reactie veroorzaakt door Trichobilharzia. De larven van de wormsoort die bij eenden voorkomt (Trichobilharzia), kunnen een klein stukje in de menselijke huid binnen dringen.

Schistosomen, waaronder het geslacht *Trichobilharzia* valt, zijn wormen die in de bloedvaten van gewervelde dieren leven. *Trichobilharzia* besmetten verschillende eenden – en ganzensoorten. De wormpjes, bij deze vogels, leggen eitjes die in het water terecht komen. Dan komt er een larve uit het eitje, die op zoek gaat naar een tussengastheer, een slak. De larve besmet de slak en maakt in de slak nog een verandering door. Door de slak wordt dan een nieuw soort larfje (een cercarie) uitgescheiden. Deze cercariën zijn larven met een gevorkt staartje, die op hun beurt op zoek gaan naar watervogels. Ze dringen de huid van de watervogels binnen en komen zo in het bloedvatstelsel van de vogel terecht en daar begint de hele cyclus weer van voren af aan. De tijd tussen de besmetting van de slak en het moment waarop de slak de cercariën uit gaat scheiden bedraagt ongeveer een maand. Eén larve die een slakje besmet is goed voor de uitscheiding van wel 100.000 cercariën! De cercariën die normaal gesproken de watervogels besmetten, kunnen ook per ongeluk de menselijke huid binnendringen. Bij de mens blijven ze dan in de huid steken, ze kunnen niet verder naar de bloedvaten. Dit veroorzaakt een allergische reactie.

Preventie

Buitenwater dat officieel als zwemwater aangemerkt wordt, wordt gecontroleerd op het

voorkomen van het wormpje. Wanneer men de larfjes aantreft zullen er borden langs de kant verschijnen waarop gewaarschuwd wordt. Niet alle plaatsen waarin men kan zwemmen worden echter gecontroleerd. Het risico op zwemmersjeuk treedt op in watertjes waar men zowel de eenden als de slakken kan verwachten, veelal niet zo heel diep, stilstaand of langzaam stromend water.

Verspreiding en frequentie:

Daar waar zowel watervogels als de juiste slakken voorkomen kunnen de larfjes in het water zitten. In Nederland komt de aandoening veel voor, zodra er in oppervlaktewater gezwommen wordt in het begin van de zomer komen de eerste meldingen van zwemmersjeuk binnen bij het RIVM. Wanneer een mens voor de eerste keer besmet wordt met *Trichobilharzia* treedt na 10 tot 30 minuten jeuk op, die meestal snel weer overgaat. Er verschijnen wat rode plekjes op de huid, op de plaats waar de larfjes binnen gedrongen zijn. Eén à twee weken later ontstaan er kleine, jeukende rode bultjes op diezelfde plaats. Dat is een reactie van de huid op de larfjes die in de huid dood gaan. De eerste keer kan de besmetting vrijwel ongemerkt voorbij gaan. Wanneer de mens later opnieuw besmet wordt zullen de symptomen veel heftiger zijn. Door

de huidreactie zullen de larfjes eerder gedood worden, maar de reactie kan gepaard gaan met heftige jeuk en rode vlekken die bultjes worden. De aandoening gaat binnen ongeveer een week vanzelf over en hoeft niet behandeld te worden (tenzij er door het krabben huidontstekingen zijn ontstaan).

En dan? Over het algemeen gaat zwemmersjeuk binnen een week vanzelf over. De aandoening hoeft dan ook niet behandeld te worden. Tips om de symptomen te verzachten zijn: Koele compressen leggen of mentholcrème smeren op de bulten. Als er door het krabben huidontstekingen ontstaan of als de uitslag heel hardnekkig is en gepaard gaat met koorts, is het raadzaam om even bij de huisarts langs te gaan. Deze kan dan een zalf of geneesmiddel voorschrijven tegen de allergische reactie.

Voorkomen

Niet zwemmen in oppervlaktewater is natuurlijk de meest makkelijke manier om eventuele zwemmersjeuk te voorkomen. Als buitenwater officieel wordt aangemerkt als zwemwater kun je er vanuit gaan dat er wordt gecontroleerd op de aanwezigheid van wormpjes. Als er larven in water zijn aangetroffen, verschijnen er over het algemeen waarschuwborden langs de kant. Als je niet zeker weet hoe gevoelig je bent voor zwemmersjeuk kun je beginnen met een korte duik of pootje baden. De kans op jeuk neemt af als je niet langer dan 10 minuten in het water blijft, je daarna goed afdroogt en direct droge kleding aantrekt.

Niet alle schistosomen zijn ongevaarlijk. De tropische variant *schistosoma* kan wel degelijk het menselijk systeem binnendringen. Een infectie met deze worm wordt vaak *Bilharzia* genoemd.

Bron: www.RIVM.nl